

Az 1848–49-i szabadságharc

Donáth Ádám 2021A

- 1) szeptemberi fordulat (a bécsi Udvar viselkedésében):
    - az Udvar elrendeli az önálló magyar had-és pénzügyminisztérium megszüntetését, az ápr. tv.-eket érvénytelennek minősíti
    - 1848. szept. 11.: az Udvar által erre ösztökélt Jelasics horvát bán átkel a Dráván (fegyveres támadás) → **szabadságharc** kezdete → a Batthyány-kormány lemond
  - 2) létrejön az Országos Honvédelmi Bizottmány: – az országgyűlés az OHB-ra ruházza a végrehajtó hatalmat
    - elnöke: Kossuth Lajos
  - 3) **Az Udvar első fegyveres támadása:** szept. 11.
    - Kossuth és a pesti népképviselői országgyűlés veszélyeztetve érezte az **áprilisi tv.-ekkel** kivívott önállóságot, alkotmányos rendszert → honvédő háborúként tekintett a konfliktusra, ekkor még elfogadta, hogy Magyarország a Habsburg Birodalom része, a szabadságharcot honvédő háborúnak tekintette, hajlandó lett volna megegyezni az Udvarral
    - Jelasics: Dráva → Balaton D-i partja → a m. sereg hátrál, illetve szerveződik (Kossuth alföldi toborzókörútja)
szept. 29.: **Pákozd:** magyarok (Móga altábornagy) > Jelasics
    - a magyar csapatok a Lajtáig szorítják vissza az ellenséges csapatokat, majd ott megállnak (vita, átlépjk-e a határt)
okt. 6.: magyar sikerek → **II. bécsi forradalom:** cél: megakadályozni az osztrák támadást Mo. ellen (Latour hadügymin. kivégzése)
→ magyarok átlépik a határt → **Schwechat:** Windischgrätz>magyar sereg
Mo. így is időt nyert
    - nov.: mindkét fél erőt gyűjt
Kossuth az OHB elnökeként Görgeit fővezérré nevezi ki
Gábor Áron rézágyúí (a székelyföldi Kézdivásárhelyen önti őket)
  - 4) **Az Udvar második fegyveres támadása:**
    - 1848. dec.: Windischgrätz+Schwarzenberg → V. Ferdinánd puccsszerű lemondása → **Ferenc József** az új császár
    - dec.: támadás Mo. ellen több irányból (Windischgrätz Ny-ról, Puchner Erdélyt)
    - Erdélyt Bem József 1849 tavaszára felszabadítja (eltekintve a mocsföldi román ellenállástól)
    - Görgei feladja a Dunántúlt → 1849. jan. 1.: ogy. + OHB: Pest → Debrecen
    - G. A. és a Feldunai hadtest eltűnik a Garam völgyében → cél: egyesülni a Tisza-környéki fő erőkkel
1849. febr. 5.: Branyiszkói-hágó (csata, Guyon Richárd ezredes) → G. A. egyesül a tiszai csapatokkal
K. L. bizalmatlansága → új fővezér: Dembinski Henrik
  - 5) **Kápolnai csata** (1849. febr.): Wgr.>D.H.
    - **olmützi oktrojált alkotmány** → lepezett absz. → Mo. teljes beolvasztása a Birodalomba, német dominancia
→ nincs esély többé a magyarokkal való kompromisszumra
    - lázadás a magyar honvédsereg tisztikarában → újra Görgei a fővezér
  - 6) **Tavaszi hadjárat:** 1849. ápr.–máj.
    - cél: Wgr-et DNy-ról bekeríteni
    - G. A. vezeti
    - sikerek: pl. Vác, Buda visszavívása, bár a fő cél nem sikerül
    - ekkorra Bem József kiszorítja az osztrák és orosz csapatokat Erdélyből
  - 7) tavaszi hadjárat sikere → **Trónfosztás** (1849. ápr. 14.) az országgyűlés debreceni református Nagytemplomban tartott ülésén **Függetlenségi Nyilatkozat:** – Habs-Loth.-ház trónfosztása
    - Mo. független állam
    - OHB lemond → K. L. kormányzó elnök, végrehajtó hatalom: Szemere-kormány
az államforma kérdéséről nem döntöttek, az államfő K. L.
    - külföldi (Anglia) rokonszenv van, támogatás nincs ← hatalmi egyensúly megtartása
→ támogatja az orosz **intervenciót**
  - 8) **Szemere-kormány** (1849. ápr. 14.- aug. 11.)
    - megegyezés a románokkal ← korábbi magyarelleses vérengzések Erdély középső részén (pl. Nagyenyed)
    - közeledés a nemzetiségekhez → nemzetiségi tv. későn, zsidóság emancipációja
    - külp.: **az Udvar harmadik támadása** Haynau vezetésével
Ferenc József+ **I. Miklós**, orosz cár (tartott a forradalmi hullámtól): 360 000 osztrák / orosz katona ← → 150 000 magyar katona
  - 9) Végjáték:
    - népfelkelés, csapatösszevonás a Maros- Tisza közébe
    - **segesvári csata:** Bem<oroszok
    - **Temesvár:** Bem<Haynau
    - Kossuth átadja a hatalmat Görgeinek, maga (Szemere Bertalannal és másokkal) Törökország felé menekül
    - **aug. 13.: Világos-** fegyverletétel az oroszok előtt (Görgeinek kegyelem)
    - okt. 6.: Batthyány Lajos és a 13 aradi vértanú kivégzése
- Σ a magyar szabadságharc győzelme az adott nemzetközi körülmények között nem volt reális, Európa-szerte minden forradalmat levertek
→ az emigráció nagyhatalmi támogatást keres
→ a kiegyezés lesz a reális alternatíva